

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Omnibus ad Perfectionem anhelantibus Humilitatem esse sectandam.
Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Philosophorum incumbimus, & eis quali ancillis disponimur, vt tandem bene parati ea, quae Dei sunt, attingamus. Scimus etiam, innumerabiles huius tempestatis haereticos à via veritatis errasse, quia postquam nescio quas quisquillas vanæ eloquentiae deorarunt, auri sunt in abecia diuinorum irumpere, & absque Philosophia, & scholastica doctrina notione mysteria scripturae tractare. Et quomodo tu creis: Quia ignarus sum; diuina cognoscant, quia idiota sum, mysteria vix sapientibus nota peradam? Verum dico, inquit, quia non à me, sed à Spiritu Domini doctus & incitatus dico: Quoniam humilis sum, quoniam me ignatum nescio, ideo ingrediar, ideo consequar, ideo voluntatem Domini sectam, vt me sua opera magnifica doceat, vt meum os ad narrandam suam iustitiam, & fidelitatem aperiat: quia ille humiles erudit, superbos autem & inflatos execat: Moses ducatum populi Israelitici detrectauit, & tamen visionem Domini concepit: Si inueni gratiam, ait, in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam. Quid est hoc, magne Moses? Deum videre, ipsum alloqui, & cum illo conuersari aude, & hominibus impetare non aude? Quodnam maius est, an homines gubernare, an Deum, cuius aspectus omni viuenti negatus est, facie ad faciem in vita mortali conspiceret? Ego, inquit, hominibus impetare non metuo, Pharaoni resistere, & populum ab eius dura seruitute liberare non timeo, sed tanquam humilitate donatus, honorem fugio, & auram popularem extimesco, At à Domino ad populum regendum adactus, tantum abest vt robur mentis ad gubernationem non habeam, quod potius maiora & sublimiora, sed humilitati minime contraria proco. Geodeon etiam de se ipso humiliter sentiens, ducis nomen & munus subire noluit. Vnde Angelo dicenti sibi: Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Israël de manu Madian: scito quod miserim te: Respondit: Obsecro mi Domine, in quo liberabo Israël, ecce familia mea infima est in Manasse. At postquam audiuit: Ego ero tecum, & diuini adiutorij signum accepit, quid non fecit, quas strages in hostes non exercuit, in quo non Madianitas superauit? Est quod humilitas magna potest, & homini impossibilia aude, quia mansum Domini, cui omnia possibilia sunt, adiuantem persentit. Est quod humiles dicunt: Hi, scilicet superbi, in carribus, & hi in equis; nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus. Illi obligati sunt, sua nempe superbia ligati, suaque temeritate compediti, & ceciderunt: nos autem humilitate [surreximus,] & ad magna [ereciti sumus.]

Humilitas ergo non tollit robur, sed auget ad magna faciendā, quia Dominus humilibus vires & fortitudinem ad laborandum addit, illis scilicet, qui non in se, sed in ipso Domino gloriantur, eumque autorem bonorum omnium confitentur. Quare Augustinus optime, & sapienter iustorum exaltationem humilitati eorum tribuit. Humilis autem, inquit, vltimum se iudicat, & blando vultu terram intuens coram Deo eminens apparet, & cum omnia fecerit, dicit, seruus inutilis sum, & se nihil fecisse testatur. Et Deus diuulgat opera ipsius, & profert in medium, mirificatque facta ipsius, & exultat, & clarum facit eum, & in tempore precum suarum, quod postulat, impetrare potest apud Deum. Hæc, & his similia sola humilitas obtinet apud Deum, quia ipsa est sessio, & delectabile cubile Domini nostri Iesu Christi, qui ait: Super quem requiescam, nisi super humilem & quietum? Hæc

Exod. 32. 13.

Judic. 6. 14. 15. 16.

Psal. 129. 8.

Aug. lib. de salutar. document. c. 31. 607. 4.

A ille. Tu ergo, ô iuste, qui ad res magnas & sublimis aspiras; qui cupis non in infinitis, sed in supremis occupari; & labores mirabiles adoriri; humilitatem in primis habere curato, quia ad hæc faciendâ & præstandâ fulciaris; si humilis es, nunquam inanes honores ambibis, nunquam negotiis supra facultatem tuam, ad quæ non vocaris, te ingeres. At Dominus tu recordabitur, ipse (si ita expedierit) te vocabitur, ipse te è loco obscuro extrahet, & quasiuis ænitentem in loco sublimi constituet. Cui autem te humilem, id est; instrumentum aptissimum ad suam gloriam quarendam intenerit, pro te magna operabitur, bonos faciat, & superbos confundet, qui aspicient humilem ad magni momenti actiones electum, & se propter elationem contemptos atque relictos, non habebit in oculis. **Omniū ergo ad perfectionem ambulantiū, humilitatem esse sectandam.**

CAPVT XII.

QUOD DOMINUM aliquam extituerit, ac edificare disponunt, primo fundamenta iaciunt, & de expensis ad edificationem necessariis cogitant, scientes, quod sine fundamento periculose edificij moles erigitur, & sine expensis non sine aspicientium risu ceptum opus omittitur. Humilitas autem (vt diximus) est vitæ spiritualis; ac totius perfectionis fundamentum; est thesaurus ditissimus, quo continentur abundantissima Dei auxilia humilibus prærogata, quibus domus cordis superbia dirutam, ac solo æquatam in pristinum splendorem innocentia restituumus. Ergo in vanum laborat, qui sine sollicita humilitatis cura hanc domum edificat. Nam vel nihil virtutis & sanctitatis acquirit, vel si quid acquiserit, manifestissima & citissima ruinae exponet, & tanquam expensis, & sumptibus vanus à labore cessabit. Humilitas non minus animæ nostræ necessaria est quam corpori vestis & cibus, sine quibus temporis inlurias depellere, & vitam sustentare non potest. Magnus Ephraim inquit: Sicut corpus, sine calore, sine frigore obnoxium sit, vestimento indiget; ita & anima perpetuo humilitatis indumento habitique opus habet. Humilitas igitur indumentum est animæ, quæ in æstu prosperitatis nos protegit, & in frigore aduersitatis defendit. Sine illa nec iactantiam, aut inanem gloriam virtutes depradantem fugimus, nec ab ira & appetitu vindictæ liberamur. Quis in mediis laudibus, & prosperitatibus huius vitæ absque humilitate non inflatur? Quis in persecutionibus, & iniuriis sine humilitate non ira inflammatur, non pusillanimitate contrahitur, non impatientia discerpitur? Certè nullus. Quare constat, humilitatem esse vestem pulcherrimam, quæ huiusmodi iniurias vitiorum propulsat, & animam fouet, & ornat. O pulchram & splendidam vestem! quam Christus pulcher sponus induit, quando Ecclesiam vxorem ducturus, & cum ea nuptias celebraturus aduenit. Si enim ad solennitate nuptiarum regis, splendidissimæ illi vestes præparantur, qualis erit splendor, qualis pulchritudo eius vestis, quæ non regi terreno ad thalamum procedenti parata est, sed ad vsum regis caelestis inuenta? De eo cant

Ephraim de vita spirituali ad nouit. c. 64.

Pf. 18. 5.

Propheta rex: In sole posuit tabernaculum suum: & ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.] Quid est in sole? In propatulo, in magna claritate, in apertissima manifestatione tentorium constituit, dum mysterium incarnationis suae hominibus patefecit. Et quod eius tabernaculum? Corpus ex genere Adami illius hominis terreni susceptum, ut secundus hic homo illum primum hominem caelestem efficeret, non ut ipse terrenus permaneret. Et quis thalamus, unde exiit? Vterus virginalis, ex quo hic nouus & increatus sol ad salutem generis humani processit. Inde autem processit, ceu sponsus gemmis pretiosissimis adornatus, & nuptialibus vestimentis indutus. Quae autem sunt haec vestimenta? Infantia, imbecillitas, nuditas, paupertas. Quae sunt ista vestimenta? Totius deiectionis, & propriae despicentiae demonstratio, totiusque humilitatis, intus in sanctissima anima latentis, ostensio. Quae sunt ista vestimenta? Viles panniculi, quibus carnem eius tenerrimam mater virgo contexit. Et pannis, inquit, eum inuoluit, & reclinauit eum in praesepio, quia non erat ei locus in diuersorio.] Nuptialis igitur vestis regis gemus, ac Filij Dei humilitas fuit, hanc sibi circumdedit, ut in mundum ad connubium celebrandum cum Ecclesia procederet. Vnde haec vestis erit splendore illustris, pulchritudine mirabilis, & pretio ac valore incomparabilis.

Luca 2. 7.

Nobiles vero, qui in regia habitant, qui regem circumsepunt, qui eum ad nuptias euntem assestantur, similes vestes sibi parant, ut regi ipsi similes, & aspicientibus se gratos exhibeant. Et ideo omnes Sancti, & viri perfecti hanc humilitatis vestem sibi comparare curant, sine qua nec Dominum suum comitari, nec ad nuptias eius audent accedere. Quid restat, nisi ut nos, qui ad nuptias Christi pertinere, & eius similitudinem habere gestimus, humilitatem induamus? Haec vestis signum Saluatoris in Christo fuit: nam & pastoribus dictum est ab Angelis: Inuenient infantem pannis inuolutum:] nobis autem eadem data est in signum salutis. Qua qui caruerit saltem in aliquo gradu proculdubio signo electionis carebit. Verè enim Bernardus hunc eundem sponsum alloquens, ait: In signum positi sunt panni tui, Domine Iesu, sed in signum cui a multis vsque hodie contradicitur. Multi quippe vocati, sed non multi electi, & ideo nec signati.] Primus ille homo, qui nos perdidit, vestibus pelliceis indutus est, vestibus animalium mortuorum, quae more nobilium huius saeculi delicias, & diuitias, & fastum ostentant. Has querant, has ament, & his induantur, qui illum primum hominem sequi, & imitari non verentur. At secundus homo pauperculus, & despiciabilibus pannis obuoluitur. Et Zacharias ait: Iesus sacerdos, nempe ille magnus, qui Christum signabat, erat indutus vestibus sordidis,] suae profecto passionis & humilitatis indicibus. Has autem inquirant, has diligant, & mundi honoribus anteponant, qui mundo valedixerunt, ut Christi vitam & conuersationem sequerentur. Iacob vestes fratris maioris Esau furatus est, vel ad tempus mutuauit, ut frater appareret, & benedictionem, ac hereditatem fratris acciperet. Hac arte, quod in votis habebat est consecutus. Denique ut sensit Isaac vestimentorum illius fragrantiam, benedicens illi, ait: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Det tibi Deus de rore caeli, & de pinguedine terrae abundantiam frumenti, & vini.] Eadem arte nos ut oportet,

Luca 2. 12.

Bern. ser. 4. in Natali Domini.

Zachar. 3. 3.

Gen. 27. 27.

A si Christi habere benedictionem optamus. Induamus nos vestibus eius valde bonis (neque enim nisi admodum bonae, & pulchrae esse possunt vestes illius, qui est summè pulcher, & bonus) circumdemos nos indumentis humilitatis, quorum odor Angelos, & homines recreat, & sic benedictionem eius consequemur. Sentiet ipse vestimentorum Christi fragrantiam, & modestiae, humilitatisque suauitatem, & nos talibus vestimentis cooperatos sua benedictione dignabitur. Dabit nobis de rore caeli, & de pinguedine terrae, ut scilicet in caelo inter humiles Angelos exaltemur, & in terra apud homines laude (quam non quaerimus) & bono nomine, ac virorum iustorum opinione repleamur. Dabit abundantiam frumenti & vini, ut scilicet virtutum fructibus, qui frumento signantur, & caelesti consolatione, cuius vinum est typus, satiemur.

B Est igitur humilitas, iustorum vestis, est etiam cibus, cibus incipientium, qui sui desipientia, & propriae vilitatis notitia pascuntur: cibus proficientium, qui honorum & dignitatum conculcatione proficiunt: cibus perfectorum, qui tunc misericordiam suam puritatem augent, cum omnes etiam minimos sibi praeponunt. Cibus est humilitas, quae famem pellit, quia ad multitudinem bonorum operum, quibus satiamur, impellit. Humiles enim quo se pauperiores putant, eo amplius in bonorum operum studio laborant. Cibus est, qui sustentat, & reficit, quoniam, qui se humiliant, robur accipiunt, quo in vita spirituali laborant. Cibus est, qui recreat, quia gustantibus sui ipsorum deiectionem suavis dulcisque sentitur, licet à non gustantibus satis infans & amara videatur. Hunc cibum Saluator noster sibi assumpsit, de quo scriptum est in Isaia: Butyrum, & mel comedet, ut sciat reprobare malum, & eligere bonum.] Cum incarnationis Verbi sit mentio, cum natalis paruuli ex virgine nati sit commemoratio, tunc eius cibus non casu oblat, sed ab ipsa sapientia Patris electus, mel & butyrum asseritur. Quo cibo eius humilitate eximiam iudico fuisse signatam. Quid ergo butyri & mellis ad humilitatem? Multum per omnem modum.

C Quid butyrum nisi pinguedo lactis: & quid humilitas nisi pinguedo vniuersae virtutis, quae dum attenda meditatione exprimitur, mens suarum virtutum imperfectionem videns, ad humilitatem incitatur? Quid mel nisi opus apum, suauitas ciborum, ac purgatio cruditatum? Et quid humilitas, nisi studium iustorum, condimentum bonorum operum, & propriae aestimationis expulsio? Hanc ipsi ex floribus faciunt, id est, ex exercitatione cuiusque virtutis eliciunt. Hac vniuersa sua opera condiunt; hac non solum ex malis, quae faciunt, sed etiam ex bonis, dum eorum imperfectiones considerant, se ipsos deiciunt, atque compungunt. In natali ergo suo, quin & in omni vita sua (nam & in natali expressit, quod in vita praesumpsit) Christus mel, & butyrum comedit, quia humilitatis studia assumpsit, & nobis non utcumque, sed magnis conatibus demonstrauit. Hanc eius humilitatem graphicè Bernardus describit in hunc modum. Primus Adam pelliceis vestitur tunicis, pannis secundus obuoluitur. Non est tale iudicium mundi. Aut iste fallitur, aut mundus errat. Sed diuinam falli impossibile est sapientiam. Merito proinde & carnis prudentia (mors siquidem & ipsa) inimica est Deo; & saeculi quoque prudentia stultitia nominatur. Quid enim? Christus utique, qui non fallitur, elegit quod carni molestius est. Id ergo melius, id vtilius, id potius eligendum, & quisquis aliud doceat, vel suadeat, ab eo tanquam à seductore

Isaia 7. 15.

Gen. 27. 27.

Bern. ser. 3. de Natali Domini.

1. Cor. 3.

caendum, iam verò etiam nocte voluit nasci. Vbi sunt qui tam impudenter ostentare gestiunt semetiplos: Christus elegit, quod salubrius iudicat, vos eligitis, quod reprobatur ille. Quis prudentior è duobus? Cuius iudicium iustus: Cuius sententia sanior? Denique tacet Christus, non se extollit, non magnificat, non prædicat, & ecce annunciat eum Angelus, laudat multitudo cælestis exercitus. Et tu ergo, qui Christum sequeris, inuentum absconde thesaurum. Ama nesciri, laudet te os alienum, sileat tuum. Adhuc autem in stabulo nascitur Christus, & in præsepio reclinatur. Et nonne ipse est, qui dicit: Meus est orbis terræ, & plenitudo eius?] Quid ergo stabulum elegit? Planè ut reprober gloriam mundi, damnet sæculi vanitatem. Nec dum loquitur lingua, & quæcunque de eo sunt, clamant, prædicant, euangelizant. Ipsa quoque infantilia membra non silent. In omnibus mundi iudicium arguitur, subvertitur, confutatur. Quis enim hominum, si daretur optio, non magis eligeret robustum corpus, & ætatem intelligibilem, quam infantilem? O sapientia, quæ de occultis traheris, ò verè incarnata & velata sapientia! Et tamen, fratres, ipse est promissus olim per Isaiam paruulus [sciens reprobare malum, & eligere bonum.] Malum ergo, voluptas corporis, bonum verò, afflictio est. Siquidem & hanc eligit, & illam reprobatur puer sapiens, Verbum infans. Verbum enim caro factum est,] caro infirma, caro infantilis, caro tenera, caro impotens omnis operis, omnis laboris impatiens. Hactenus ille. Si ergo humilitas, est cibus noster & vestis, omni cura à nobis sectanda est, nam sine illa, fame peribimus, & nudi in conspectu diuinæ maiestatis apparebimus. Adam nudus, & à Domino ad iudicium vocatus, se præ magnitudine doloris abscondit: & nos hac veste spoliati, quæ comes est charitatis, audebimus Domino stare, & sententiam non damnationis, sed absolutionis exposcere? Nemo erit tam perfida frontis, ut talia audeat, quòd si fuerit, non miserationem, sed indignationem Domini, quandiu in superbia perseverauerit, promerebitur.

Sed aliud est quod nos ad hunc humilitatis cibum, & ad hoc propriæ despicientiæ vestimentum quærendum inuitat. Id scilicet, quod sibi corporis pretiosi, & vestes pulchræ magno pretio, atque adeò non facile coëmuntur. Humilitas autem licet tam salubris & pulchra sit, facillimè comparatur. Habemus enim multa vilia, multa probrosa, multa ignominiosa, quorum non tam traditione, quam consideratione ad humilitatem adigimur. Nam quis, quæso, suam originem, suum statum, & suum finem consideret, qui non se sentiat ad humilitatem & sui contemptum incitari? Quòd si facile est, hæc meditari, quæ in prospectu sunt nostro, & quæ nunquam è nobis abiicimus, facile etiam erit ad humilitatis studium permoeri. David rex sapiens, & à Deo dilectus aiebat: Adolescentulus sum ego & contemptus, iustificationes tuas non sum oblitus.] Sequè ipsum non semel pauperem & mendicum appellat. Et quis difficile existimabit humiliter de se concipere, & se ipsum vilem, & nullius pretij reputare? Non illum efferebat potentia regalis, non sapientia extollebat, non dona accepta dementabant; & nos infirmitate superbiemus, infipientia gloriabimur, & ipsa mendicitate tumidi & elati incedemus? Hoc si attentè inspicatur, apparet difficile, facile verò in tantis miseris humiliari. Nec dum quod superbia in paupertate nos facit ridiculos & viles; & humilitas in sublimitate honorabiles, & magnos reddit, & facile est eam virtutem amplecti,

A cuius honor comes est. Vnde Gregorius omnia, quæ hactenus dicta sunt, quasi in compendium redigens, & superborum vitiatem, humiliumque sublimitatem exponens, ita ait: Aliter admonendi sunt humiles, atque aliter elati. Illis insinuandum est quàm sit vera excellentia, quam sperando tenent, istis verò intimandum est quàm sit nulla temporalis gloria, quam & amplectentes non tenent. Audiant humiles quàm sint æterna, quæ appetunt, quàm transitoria, quæ contemnunt. Audiant elati quàm sint transitoria, quæ ambiunt, quàm æterna, quæ perdunt. Audiant humiles ex magistra voce veritatis: Omnis qui se humiliat, exaltabitur.] Audiant elati: Omnis, qui se exaltat humiliabitur.] Audiant humiles: Gloriam præcedit humilitas.] Audiant elati: Ante ruinam exaltatur spiritus.] Audiant humiles: Ad quem autem respiciam, nisi ad humilem, & quietum, & tremementem sermones meos? Audiant elati: Quid superbis terra & cinis? Audiant humiles: Deus humilia respicit. Audiant elati: Er alta à longè cognoscit. Audiant humiles: Quia Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare. Audiant elati: Quia initium omnis peccati superbia est. Audiant humiles: Quia Redemptor noster humiliavit semetipsum, factus obediens Patri usque ad mortem. Audiant elati, quod de eorum capite scriptum est: Ipse est rex super omnes filios superbia. Occasio igitur perditionis nostræ, facta est superbia diaboli; & argumentum redemptionis nostræ inuenta est humilitas Dei. Hostis enim noster inter omnia conditus voluit videri super omnia elatus, Redemptor autem noster magnus manens super omnia, fieri inter omnia dignatus est paruulus. Dicatur ergo humilibus, quia dum se deiciunt, ad Dei similitudinem ascendant. Dicatur autem elatis, quia dum se erigunt, in apostatæ Angeli imitatione cadunt. Quid itaque elatione deiectus, quæ dum supra se tenditur, ab altitudine veræ celsitudinis elongatur? Quid autem humilitate sublimius, quæ dum se in ima deprimit, auctori suo manenti super summa coniungitur? Hactenus ille. Si ergo humiles honorantur, facile est homini ad honorem proclini ei studere, eiusque amplem præoptare. Vnde & hic cibus, sine quo non viuimus, & hæc vestis, sine qua nudi & contemptibiles apparemus, paruo pretio emitur, & suauiter pro illa laboratur.

D Tu, ò iuste, qui vitæ spiritualis cultor es, qui perfectionis amator, & vniuersarum virtutum diligens, auidusque sectator, humilitatis iter magno animo ingredi, sine qua nec vitam spiritualem aditices, nec ad perfectionem peruenies, nec virtutes possidebis. Humilitas est fundamentum omnium virtutum, quam oportet in imo cordis iacere, ut securè structura sanctissimorum Dei donorum assurgat. Ipsa est custos, proteatrixque virtutum, quia virtus cito euanescit, quam non humilitatis cura custodit. Et sicut Gregorius ait: Qui sine humilitate virtutes cõgregat, quasi in ventu puluerem portat. Ipsa est quasi finis fastigiumque virtutum, quia perfectus quisque ab humilitate inceptit, & in perfecta charitate nunquam humilitatè deseruit, & charitas quanto illum perfectius Deo iungit, tanto verius propter Deum hominibus subiicit. Humilitatis disciplinam Christus edocuit, quæ tam mirabilis & illustis est, ut ab alio, quàm à Filio Dei tradi nõ poterit. Denique tanta est humanæ humilitatis utilitas (auctore Augustino) ut eam suo commendaret exemplo etiam diuina sublimitas: quia homo superbus in æternum periret, nisi illum Deus humilis inueniret. Venit enim Filius hominis quærere; & saluum facere,

Psal. 49. 12.

Isaia 7. 15.

Ioan. 1. 14.

Pf. 118. 147.

Gregor. 3. p. Pa. flor. admonit. 3.

Lucæ 18. 14.

Prover. 15. 33. 6. 16. 8.

Gregor.

August. tract. 55. in Ioann. 10. 9.

quod

De Praecono Humilitatis Tom. I

quod perierat. Perierat autem superbiam deceptoris secutus, ergo humilitatem redemptoris sequatur inuentus. Qui haec scientiam didicerit, totius vitae Christianae summam comparauit, quia non potest homini ex toto subici, nec Deo perfecte submitti, qui legem non impleuerit, & se ab omni (quo erigitur contra Deum) peccato subtraxerit. Ea quoque & gratus Deo, & Angelis amabilis, & hominibus honorabilis iustus efficitur, quia non potest à Deo ille non diligi, qui sermones eius obseruat, nec possunt Angeli, & homines, absque iniuria, non honorare, & amore prosequi illum, quem ipse omnium creator & Dominus amat. Humilitatem Deus in suis quarit, mille artibus ad eam mouet, & iam muneribus, iam uerberibus huius gemmae amoris suadet. Humilitas sapientia est; nam quid nescit, qui & se ipsum omnium creaturarum compendium, &

A Deum eorum auctorem agnoscit? Vas est, uniuersa Dei dona recondens, quoniam in eo Deus dona sua collocat, à quo superbia non eripiet. Fons est summae dignitatis: nam ille qui mortificat, & uiuificat, qui pauperem facit & dicit; qui humiliat, & subleuat, prius per humilitatem deprimat, quem ad magnam sanctitatem exaltare decreuit. Humilitas tandem est uirtus magnatum, & nobilium regni Dei, & in eo quisque, quo maior est, & excellentior, eo inuenitur humilior. Ipsaque humilitate maiora ac difficiliora praesumat, & feliciter complet, quia Deo ipsi, & non sibi fidit. Tu ergo, Domine, per infinitam bonitatem tuam, & sanctissimam humilitatem tuam, hanc uirtutem infere, & perfice in nobis, ut tibi semper placeamus, & in te omnium bonorum auctore, & non in nobis gloriemur. Amen.

PARS SECVNDA

De Humilitate cognitionis, siue de cognitione sui.

DVAS supra humilitates ex Bernardo distinximus, alteram cognitionis, alteram affectionis: illa initium humilitatis est, ista res ipsa, illa radix, ista substantia. Sicut enim uolentibus turrinam aedificare, primo cura est altam fossam aperire, & mobilem terram egerere, quousque ad petram uiuam & firmam perueniant, & super eam fundamenta iaciunt, quae domum turrinam sustineant: ita & nos, qui cupimus pulchram turrinam perfectionis erigere, prius (se sapientes architecti sumus) profundam fossam aperiemus, & petram stabilem inquiramus supra quam humilitatis fundamenta iaciamus. Fossa autem, fundamentum humilitatis excipiens, est cognitio, siue notitia sui, & merito fossa, quae usque ad profundum cordis humani penetrat, & ipsum nihilum humanae conditionis reuelat. Hoc nihilum, o res mirabilis & oculis superborum abscondita, petra uiua: lapis fortis & stabilis est, potens templum perfectionis sustinere, & uniuersas partes tanta molis à ruina vindicare. Quod licet nihilum sit, atque adeo omni stabilitate, immò & omni esse carens tamen luce diuinitus data à nobis cognitum, ita omnem uanam confidentiam depellit, & ita nos Deo niti, & fidere facit, ut eius dona ex quibus perfectio constat, capere, & sine elationis periculo sustinere possimus. Appendit Deus terram super nihilum, ut est in Iob, id est, eam super suam stabilitatem fundans, quasi nihilo ipsi inniti fecit. Sic etiam possumus audire, & dicere quod fundauit Deus sanctitatem super nihilum, quia prius debet homo suam uilitatem & nihilitatem agnoscere, & postea ex ea ad Dei imitationem, & sanctitatis participationem euolare. Quia ergo cognitio sui, non aliter quam fossa, fundamentum, praecedat humilitatis substantiam, ideo ea prius in temptationem uocanda est, ut nos ipsos cognoscentes, & abyssum miseriarum nos esse scientes, facilius & uerius humilitatem concipiamus.

Iob. 26. 7.

Cognitionem sui ipsius esse difficilem,
& quid ipsa sit.

CAPVT I.

ELEBRIS illa sententia: Nosce te ipsum, ab antiquis Philosophis (ut putatur) inuenta, ab omnibus sectatoribus rectae & sanae fidei retenta, & à uiris sanctis ac perfectis ope-

B re completa, executioni mandata, unicuique mortalium sui ipsius notitiam praecipit, & illum non aliena, non sua tantum, sed semetipsum inspicere, & inuestigare monet. Quae notitia, siue cognitio sui, cum sit quasi primus uiae spiritualis ingressus, & humilitatis exordium, solerti meditatione inquirenda est, & non solum inquirenda, uerum & tota mentis contentione sectanda, ut ex illa tanquam ex primo interioris domus introitu ad